

ARBETSLIVS- OCH JÄMSTÄLLDHETS- UTSKOTTETS BETÄNKANDE 3/2003 rd

Regeringens proposition med förslag om godkännande av det protokoll till konventionen om skydd i arbete och arbetshygien som antagits vid den nittionde Internationella arbetskonferensen samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 september 2003 regeringens proposition med förslag om godkännande av det protokoll till konventionen om skydd i arbete och arbetshygien som antagits vid den nittionde Internationella arbetskonferensen samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen (RP 75/2003 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Liisa Saastamoinen, arbetsministeriet
- medicinalråd Asko Aalto och konsultativ tjänsteman Pertti Siiki, social- och hälsovårdsministeriet
- arbetsmiljösekreterare Raili Perimäki-Dietrich, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f.
- ombudsman Tapio Kuikko, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- socialpolitisk ombudsman Vesa Rantahalvari, Servicearbetsgivarna r.f.
- verkställande direktör Tapani Miettinen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund.

PROPOSITIONEN

Internationella arbetsorganisationens (ILO) allmänna konferens, Internationella arbetskonferensen, antog 2002 ett protokoll till ILO:s konvention från 1981 om skydd i arbete och arbetshygien samt två rekommendationer av vilka den ena gäller en förteckning över yrkessjukdomar samt registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och den andra främjande av Kooperation.

Konventionen om skydd i arbete och arbetshygien ratificerades av Finland 1985. I konventionen förutsätts bl.a. att medlemsstaterna anmäler olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt för statistik över dem. Syftet med protokollet till konventionen är att samordna förfarandet för registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och att förbättra jämförbarheten för statistik som gäller dessa. Utöver defi-

nitioner av olycksfall i arbetet, yrkessjukdom, risksituation och olycksfall på färden till eller från arbetet gäller bestämmelserna i protokollet arbetsgivarnas ansvar i fråga om att registrera och anmäla dessa omständigheter samt statistik och system för klassificering av de statistiska uppgifterna.

Protokollet kompletteras av en rekommendation, som gäller en förteckning över yrkessjukdomar samt registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Utöver att revidera förteckningen över yrkessjukdomar syftar rekommendationen till att identifiera orsakerna till olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och att förbättra ersättningsförfarandena i anslutning till dem samt att samordna systemen för registrering och anmälan av dem.

Rekommendationen om främjande av kooperation syftar till att hjälpa kooperativ att förbättra sin konkurrenskraft och möjligheter att sys-selsätta samt främja medlemmarnas ekonomiska och sociala välfärd. Den avser att samordna behandlingen av kooperativ och andra företagsformer och främja kooperativens möjligheter att

delta i offentliga anbudstävlingar, anlita företagstjänster, skaffa finansiering och internationaliseras.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet till konventionen om skydd i arbete och arbetshygien samt antar en lag om sät-tande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. I Finland baserar sig anmälan och statistikföring av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar på syste-met för verkställighet av lagstadgad olycksfalls-försäkring, vilket motsvarar bestämmelserna i protokollet.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid samma tidpunkt som protokollet träder i kraft för Finlands vidkommande. Det föreslås att ikraft-trädandet regleras genom förordning av republi-kens president.

Den rekommendation som kompletterar pro-tokollet meddelas riksdagen för kännedom och för att, till den del det är möjligt och ändamåls-enligt, beaktas i det framtida lagstiftningsarbe-tet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig ut-redning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Vid utfrågningen av de sakkunniga befarades det att protokollets bestämmelser om risksitua-tioner och olycksfall på färden till eller från ar-betet kan komma att kräva ändringar i vår lag-stiftning eller i vår registrerings- och anmäl-ningspraxis.

Enligt artikel 2 i protokollet skall den behöri-ga myndigheten i enlighet med metoder som är förenliga med lagar, bestämmelser och andra na-tionella förhållanden och förfaranden och efter att ha hört arbetsgivar- och arbetstagarorganisa-tioner utforma och tidvis se över de krav och för-faranden som gäller registrering och anmälan av olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och vid be-

hov risksituationer, olycksfall på färden till och från arbetet och fall som misstänks vara yrkes-sjukdomar.

I artikel 3 och 4, där det ingår närmare krav på registrering och anmälan, finns också "vid be-hov" inskrivet framför risksituationer, olycks-fall på färden till och från arbetet och fall som misstänks vara yrkessjukdomar. "Vid behov" kan i detta sammanhang anses betyda att proto-kollet lämnar rum för nationella förhållanden och förfaranden som det sägs i artikel 2 när det gäller risksituationer, olycksfall på färden till och från arbetet och fall som misstänks vara yr-kessjukdomar.

Arbetarskyddslagen kräver inte att arbetsgi-varen registrerar eller anmäler risksituationer. Lagen föreskriver dock att tidigare olyckor, yr-kessjukdomar, arbetsrelaterade sjukdomar och risksituationer skall beaktas när risker på arbets-

platsen utreds och bedöms. Enligt vad utskottet har erfarit avser hänvisningarna till arbetarskyddslagen i propositionen bara att peka på hur hänsyn tas till risksituationer på nationell nivå enligt den reviderade arbetarskyddslagstiftningen.

Med hänvisning till relevant utredning påpekar utskottet att bestämmelserna i protokollet om registrering och anmälan av risksituationer, olycksfall på färden till och från arbetet och fall som misstänks vara yrkessjukdomar inte är bindande i den meningen att den nationella lagstiftningen eller de nationella metoderna nödvändigtvis måste ändras. Protokollet påverkar inte heller den lagstadgade registrerings- och anmälningsskyldigheten eller rätten till ersättning.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att riksdagen godkänner det protokoll till Internationella arbetsorganisatio-

nens konvention nr 155 om skydd i arbete och arbetshygien som antogs vid Internationella arbetskonferensen i Genève den 20 juni 2002,

att de rekommendationer nr 194 och 193 av Internationella arbetsorganisationen som gäller en förteckning över yrkessjukdomar samt registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt främjande av Kooperation och som antogs vid Internationella arbetskonferensen i Genève den 20 juni 2002 beaktas i den utsträckning det är möjligt och lämpligt i det framtida lagstiftningsarbetet och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 17 oktober 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Markus Mustajärvi /vänst
Leena Rauhala /kd

Paula Risikko /saml
Tero Rönni /sd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Matti Kauppila /vänst
Simo Rundgren /cent
Seppo Särkiniemi /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.